



Силабус
навчальної дисципліни
Психологія мистецтва
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма «Середня освіта (музичне мистецтво та англійська мова)»
Спеціальність А4.13 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)
Галузь знань А Освіта
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Викладач (і)	Григор'єва Вікторія Вікторівна
Посилання на сайт	https://surl.li/zdjhpw
Контактний тел.	https://t.me/vickyvickyua
Е-mail викладача:	vv_hryhorieva@bdpu.org.ua
Графік консультацій	Індивідуальний, Zoom, WhatsApp або за телефоном
Он-лайн навчання на платформі ZOOM	ідентифікатор постійної персональної конференції викладача – 783 773 4999
Корпоративна освітня платформа ЗВО	офіційний сайт БДПУ (http://bdpu.org/). Вкладка: «Студент» – електронна підтримка навчання Moodle

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
5/150	16	16	118	залік

Семестр: VII

Мова навчання: українська

Ключові слова: психологія творчості, художній образ, мистецтво, художній смак, художнє сприйняття.

Мета та предмет курсу:

Мета курсу - формування всебічно розвинуеного спеціаліста для ЗЗСО, формування знань про різні види мистецтва, їх специфіку, виразні можливості кожного з видів мистецтва, особливості їх сприйняття, основи художньо-творчої діяльності; озброєння студентів знаннями, необхідними для педагогічної діяльності в процесі формування художньої культури школярів;

розвиток художнього сприйняття та художнього мислення студентів як психологічного інструментарію спілкування людини з мистецтвом.

Предмет – психологічні механізми та особливості сприйняття мистецтва.

Компетентності та програмні результати навчання:

№ з/п	Програмні компетентності	Компетенції*	Результати навчання
1	загальні	ЗК-3. Здатність до навчання, самонавчання й опанування сучасних знань, необхідних для організації ефективної діяльності у професійній сфері; пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел.	ПРН 1. Володіти знаннями основ історії, філософії, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості.
		ЗК-6. Здатність до особистісного і професійного самовизначення, самоствердження й самореалізації; толерантного ставлення до всіх суб'єктів педагогічної взаємодії.	ПРН 6. Використовувати для вирішення професійних завдань та в процесі саморозвитку сучасні інформаційні та цифрові технології, організовуючи академічне спілкування державною й англійською мовами на основі розуміння чужих і створення власних комунікативних програм.
		ЗК-8. Здатність діяти на основі принципів і норм педагогічної етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й здобувачами освіти на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі	ПРН 13. Створювати в освітньому середовищі партнерсько-лідерські стосунки в командах однокласників, дискутувати, експериментувати, аргументувати, підсумовувати, ухвалювати ефективні рішення у стандартних і невизначених умовах, брати відповідальність за

			результати спільної діяльності.
2	фахові	ФК 2. Здатність добирати методи і засоби діагностування, корекції розвитку та музичних здібностей учнів, у тому числі з особливими освітніми потребами та музичнообдарованими.	ПРН 10. Проводити об'єктивне діагностування, корекцію особистісного розвитку та музичних здібностей учнів, в тому числі з особливими освітніми потребами та музичнообдарованими.
		ФК 8. Здатність аналізувати, оцінювати й описувати державною та англійською мовами широке коло музичних та мистецьких об'єктів і процесів з урахуванням, національних, регіональних цінностей та традицій у динаміці історичного розвитку	

Зміст курсу:

Змістовий модуль № 1 Зміст та структура психології мистецтва як наукового напрямку.

Тема 1. Психологія мистецтва як міждисциплінарний науковий напрямок, його структура й основні підходи.

Тема 2. Мистецтво як поліфункціональна система. Функції мистецтва. Психологічна природа мистецтва. Мова мистецтва.

Тема 3. Поняття категорії «художнього образу» у мистецтві: підходи, аспекти, структура художнього образу. Психологічні особливості сприйняття образу.

Тема 4. Форма художнього твору як його естетична структура та її психологічна функція. Структура художнього твору.

Змістовий модуль № 2 Психологічні механізми та особливості сприйняття мистецтва.

Тема 1. Кінцевий ефект впливу мистецтва та його психологічна функція. Особливості функціонування мистецтва у сьогоdnішній соціокультурній ситуації. Елітарне й масове мистецтво. Аудиторія мистецтва.

Тема 2. Індивідуальні й вікові особливості сприйняття й споживання мистецтва. Типи й рівні споживання мистецтва.

Тема 3. Сприйняття мистецтва: психологічні механізми, фактори й процеси. Особистість художника як культурно-психологічна проблема. Еволюція статусу художника в історії культури.

Тема 4. Психологія художньої творчості. Переживання і його художнє відтворення. Натхнення й майстерність.

Змістовий модуль № 3 Художні уподобання людини ХХІ століття.

Тема 1. Психологія художнього сприйняття. Особливості емоційного впливу реальних і художніх подій.

Тема 2. Огляд психологічних досліджень проблеми мистецтва.

Тема 3. Шляхи мистецтва в культурі ХХ століття. Мистецтво на порозі ХХІ століття.

Тема 4. Художній смак як єдність раціонально-почуттєвого оцінного відношення особистості до мистецтва.

Змістовий модуль № 4 Терапевтичний вплив мистецтва.

Тема 1. Арт-методи як інструментарій психолога. Класифікація арт-методів, їх призначення й специфіка. Логіка проведення психологічних досліджень за допомогою арт-методів. Поняття про арт-психологію, арт-терапію й теорію креативного впливу.

Тема 2. Вплив розвитку комп'ютерних технологій на мистецтво.

Тема 3. Можливості вивчення процесів психічної еволюції людини на матеріалі мистецтва. Дія культурно-психологічних і соціально-психологічних факторів як відображення пізнавальної й мотиваційної сфер.

Тема 4. Еволюція статусу художника в історії культури.

Тема 5. Вплив картини світу ХХІ століття на становлення нового типу художнього бачення.

Методи навчання:

1. Словесні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда.
2. Наочні методи: ілюстрація, демонстрація.
3. Практичні методи: практичні роботи, виконання психодіагностичних завдань, групові дискусії, дидактичні та ділові ігри.
4. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: створення ситуацій інтересу (використання пізнавальних ігор-вікторин, гумористичних уривків, перегляд навчальних телепередач, кінофільмів).
5. Методи контролю і самоконтролю: тестові завдання.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Політика освітнього процесу щодо викладання ОК «Психологія мистецтва» регулюється чинними нормативними документами Бердянського державного педагогічного університету, розміщеними у відкритому доступі на офіційному сайті ЗВО: <https://bdpu.org.ua/normatyvna-baza-bdpu/>

Навчання здійснюється у синхронному (онлайн-зустрічі) та асинхронному (платформа Moodle) режимах. Взаємодія між викладачем і здобувачами відбувається у WhatsApp, через електронну пошту та освітню платформу Moodle.

У разі повітряної тривоги онлайн-заняття негайно зупиняються - першочерговою є безпека студентів. Заняття переходить в асинхронний формат, а здобувач вищої освіти може отримати консультацію у зручний час.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання норм академічної доброчесності є загальною вимогою для студентів БДПУ згідно з Положенням про академічну доброчесність у БДПУ <https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/05/pro-akademichnu-dobrochesnist-u-bdpu.pdf>.

Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. При повторних порушеннях, беручи до уваги моральний аспект проблеми, до студента можуть бути застосовані дисциплінарні заходи.

Політика щодо відвідування. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекційні та практичні заняття курсу. За об'єктивних причин (хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в асинхронному режимі за погодженням із викладачем. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Своєчасне виконання практичних завдань та самостійної роботи є обов'язковим. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.

Відпрацювання тем курсу, що були пропущені або не підготовлені, відбувається на консультаціях згідно графіку.

Soft skills, що формуються у процесі вивчення ОК. Комунікація, емоційний інтелект, конфлікт менеджмент, критичне мислення, творчий підхід.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:

Технічне (ноутбук, мультимедійне обладнання); друковані та електронні методичні і нотні матеріали, аудіо- та відео-записи. Персональний комп'ютер з програмами для запису та редагування музичних творів. Наочність (мультимедійні презентації, навчальні фільми).

Система оцінювання та вимоги:

№ з/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Сума балів
1	Відвідування лекцій	1	8	8
2	Відвідування практичних занять	1	8	8
3	Робота на практичному занятті (в тому числі доповідь, виступ, повідомлення, моделювання навчальних ситуацій)	5	8	40
4	Самостійна робота (виконання домашнього завдання)	3	16	48
Усього без урахування коефіцієнта 104 бали. Коефіцієнт (1,04)				
6	Підсумковий контроль – залік	100	1	104

Максимальна кількість підсумкових балів становить:

- **104 балів** за період роботи до екзамену, що прирівнюється до 100 балів з урахуванням коефіцієнта (1,04);
- **100 балів** за складання заліку без урахування коефіцієнта.

Максимальний рейтинговий показник становить **100 балів**.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ДИСЦИПЛІНИ

Поточне оцінювання та самостійна робота									
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4		Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	
2 (Л)	7 (П)	2 (Л)	7 (П)		10 (С)	2 (Л)	7 (П)	10 (С)	
Змістовий модуль 3				Змістовий модуль 4					
Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	Т 16	Т 17	
2 (Л)	7 (П)	10 (С)	2 (Л)	7 (П)	10 (С)	2 (Л)	7 (П)	10 (С)	

T1, T2 ... T17 – теми змістових модулів

Л - лекція

П – практичні заняття

С – самостійна робота

Форми та зміст поточного контролю (за темами)

Змістовий модуль 1. Зміст та структура психології мистецтва як наукового напрямку.

Тема 1. Психологія мистецтва як міждисциплінарний науковий напрямок, його структура й основні підходи – від 0,5 до 2 балів за присутність на лекції та активну участь в обговоренні питань за планом лекції.

Тема 2. Мистецтво як поліфункціональна система. Функції мистецтва. Психологічна природа мистецтва. Мова мистецтва – від 0 до 2 балів за присутність на практичному занятті; від 0 до 5 - за письмове виконання теоретичних питань та практичних завдань, доповідь, виступ чи повідомлення на практичному занятті.

Тема 3. Поняття категорії «художнього образу» у мистецтві: підходи, аспекти, структура художнього образу. Психологічні особливості сприйняття образу - від 0,5 до 2 балів за присутність на лекції та активну участь в обговоренні питань за планом лекції.

Тема 4. Форма художнього твору як його естетична структура та її психологічна функція. Структура художнього твору - від 0 до 2 балів за присутність на практичному занятті; від 0 до 5 - за письмове виконання теоретичних питань та практичних завдань, доповідь, виступ чи повідомлення на практичному занятті.

Змістовий модуль № 2 Психологічні механізми та особливості сприйняття мистецтва.

Тема 5. Кінцевий ефект впливу мистецтва та його психологічна функція. Особливості функціонування мистецтва у сьогодишній соціокультурній ситуації. Елітарне й масове мистецтво. Аудиторія мистецтва - від 0,5 до 2 балів за присутність на лекції та активну участь в обговоренні питань за планом лекції.

Тема 6. Індивідуальні й вікові особливості сприйняття й споживання мистецтва. Типи й рівні споживання мистецтва – від 0 до 2 балів за присутність на практичному занятті; від 0 до 5 - за письмове виконання теоретичних питань та практичних завдань, доповідь, виступ чи повідомлення на практичному занятті.

Тема 7. Сприйняття мистецтва: психологічні механізми, фактори й процеси. Особистість художника як культурно-психологічна проблема. Еволюція статусу художника в історії культури.– від 0 до 10 балів - за виконаний конспект та схему відповідно до завдань самостійної роботи, за самостійний аналіз основної та додаткової літератури й вміння робити висновки після завершення роботи.

Тема 8. Психологія художньої творчості. Переживання і його художнє відтворення. Натхнення й майстерність - від 0 до 10 балів - за виконаний конспект відповідно до завдань самостійної роботи, за самостійний аналіз основної та додаткової літератури й вміння робити висновки після завершення роботи.

Змістовий модуль № 3 Художні уподобання людини ХХІ століття

Тема 9. Психологія художнього сприйняття. Особливості емоційного впливу реальних і художніх подій - від 0,5 до 2 балів за присутність на лекції та активну участь в обговоренні питань за планом лекції.

Тема 10. Огляд психологічних досліджень проблеми мистецтва - від 0 до 2 балів за присутність на практичному занятті; від 0 до 5 - за письмове виконання теоретичних питань та практичних завдань, доповідь, виступ чи повідомлення на практичному занятті.

Тема 11. Шляхи мистецтва в культурі ХХ століття. Мистецтво на порозі ХХІ століття.- від 0 до 10 балів за письмові відповіді на теоретичні питання самостійної роботи, виконані практичні завдання, за самостійний аналіз основної та додаткової літератури й вміння робити висновки після завершення роботи.

Тема 12. Художній смак як єдність раціонально-почуттєвого оцінного відношення особистості до мистецтва.

Змістовий модуль № 4 Терапевтичний вплив мистецтва.

Тема 13. Арт-методи як інструментарій психолога. Класифікація арт-методів, їх призначення й специфіка. Логіка проведення психологічних досліджень за допомогою арт-методів. Поняття про арт-психологію, арт-терапію й теорію креативного впливу - від 0,5 до 2 балів за присутність на лекції та активну участь в обговоренні питань за планом лекції.

Тема 14. Вплив розвитку комп'ютерних технологій на мистецтво - від 0 до 2 балів за присутність на практичному занятті; від 0 до 5 - за письмове виконання теоретичних питань та практичних завдань, доповідь, виступ чи повідомлення на практичному занятті.

Тема 15. Можливості вивчення процесів психічної еволюції людини на матеріалі мистецтва. Дія культурно-психологічних і соціально-психологічних факторів як відображення пізнавальної й мотиваційної сфер – від 0 до 10 балів за письмові відповіді на теоретичні питання самостійної роботи, виконані практичні завдання, за самостійний аналіз основної та додаткової літератури й вміння робити висновки після завершення роботи.

Тема 16. Еволюція статусу художника в історії культури - від 0 до 2 балів за присутність на практичному занятті; від 0 до 5 - за письмове виконання теоретичних питань та практичних завдань, доповідь, виступ чи повідомлення на практичному занятті.

Тема 17. Вплив картини світу ХХІ століття на становлення нового типу художнього бачення - від 0 до 10 балів за письмові відповіді на теоретичні питання самостійної роботи, виконані практичні завдання, за самостійний аналіз основної та додаткової літератури й вміння робити висновки після завершення роботи.

Здобувач освіти може *підвищити оцінку* шляхом виконання індивідуальних проєктів у рамках однієї з тем змістового модулю на вибір.

Студент, який успішно виконав усі види роботи поточного контролю, має можливість набрати максимально **104 балів** за період роботи до екзамену, що прирівнюється до 100 балів з урахуванням коефіцієнта (**1,04**).

Критерії оцінювання практичних завдань

Максимальний бал отримує здобувач вищої освіти, який виконує завдання, зазначені у практичній роботі у повному обсязі, використовуючи рекомендовану чи додаткову літературу; виконані практичні завдання підтверджує аудіо- чи відео записами. Виконує завдання, використовуючи творче мислення, отримані знання та власний педагогічний досвід та дотримуючись принципів академічної доброчесності. Вміє робити висновки та аналізувати недоліки. Обов'язково є присутнім на практичному занятті.

Мінімальний бал (1) – отримує здобувач вищої освіти, який виконує завдання, зазначені у практичній роботі частково або на вибір, не підтверджуючи їх виконання аудіо чи відео матеріалами.

Не отримує балів (0) здобувач освіти, який не відвідував практичні заняття та не виконував завдання самостійної роботи або виконані завдання містять плагіат.

Критерії оцінювання теоретичних знань

З основ теоретичних знань здобувач першого рівня вищої освіти отримує **максимальний бал**, якщо в повному обсязі володіє навчальним матеріалом та спеціальною термінологією, глибоко розкриває зміст теоретичних питань під час усних виступів та письмових відповідей. Використовує обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішує усі тестові завдання. Дотримується вимог академічної доброчесності.

Мінімальний бал отримує здобувач вищої освіти, який не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності, не користується спеціальною психологічною термінологією. Правильно вирішує меншість тестових завдань.

Не отримує бали (0 б) здобувач, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та спеціальну термінологію. Не вирішив жодного тестового завдання. Порушує принципи академічної доброчесності.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Максимальний бал отримує здобувач вищої освіти, який засвоїв теоретичний матеріал, що винесений на самостійну роботу, застосовує для оформлення результатів самостійної роботи не тільки рекомендовану, а й додаткову літературу та творчий підхід; чітко володіє понятійним апаратом, методами та методиками психокорекційної роботи; використовує їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Оформлення результатів самостійної роботи повинно бути логічним та послідовним, а головне самостійним. Дотримується принципів академічної доброчесності.

Мінімальний бал отримує здобувач вищої освіти, який не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання, не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутній самостійний підхід до виконання завдань.

Не отримує бали здобувач вищої освіти, який не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання, не знає основних понять і термінів, не

орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє знання методичного матеріалу. Порушує принципи академічної доброчесності.

Список рекомендованих джерел

Базова

1. Григор'єва В. В. Музична психологія: навч. посіб. [для підготовки здобувачів другого рівня вищої освіти (магістерського) вищ. пед. навч. закладів спеціальності 014 Середня освіта, предметна спеціалізація 014.13 Музичне мистецтво]. Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2018. 192 с.
2. Євстігнєєва Н. І. Проведення музикотерапевтичних вправ з учнями початкових класів: методичні рекомендації. Полтава: ПДПУ, 2000. 20 с.
3. Карпенко Н. А. Психологія творчості: навчальний посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 156 с.
4. Отич О. М. Мистецтво у розвитку індивідуальності педагога: історичний і методологічний аспект : монографія. Чернівці: Зелена Буковина, 2008. 440 с.

Допоміжна

1. Загальна психологія: навч. посібник / О. Скрипченко, Л. Долинська, З. Огороднійчук та ін. К.: АПН, 2002. 464 с.
2. Право Європейського Союзу (в питаннях і відповідях) : навч.-довід. посіб. [Т.М. Анакіна, Т.В. Комарова, О.Я. Трагнюк, І.Я. Яковюк та ін.]; за заг. ред. І.В. Яковюка. Вид. 2-ге, випр. Харків: Право, 2020. 174 с.
3. Психологія: підручник для вузів / за ред. Ю.Л.Трофімова. 3-е видання. К.: Либідь, 2001. 560 с.
4. Роменець В. А. Психологія творчості. Київ : Либідь, 2001. 288 с.
5. Тичина В. Правові цінності Європейського Союзу : навч. посіб.; МОН України, Держ. ун-т «Житомир. політехніка». Харків : Право, 2023. 116 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://dspace.bdpiu.org.ua/home>
2. <https://dspace.bdpiu.org.ua/items/c06071ee-36ea-4951-9979-335d5e612c70>
3. <http://edu.bdpiu.org/>
4. <http://surl.li/liuck>
5. <http://surl.li/liubs>
6. <http://surl.li/liugh>
7. <http://surl.li/gnvuh>
8. <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/10/63.pdf>
9. <https://osvita.ua/vnz/reports/psychology/28673/>
10. <https://core.ac.uk/download/pdf/78513008.pdf>
11. <https://musictherapy.org.ua/>
12. <https://op.europa.eu/webpub/com/short-guide-eu/uk/index.html>